

آشنایی با موتور جستجوی PubMed برای جستجو در مقالات پزشکی

فرض کنید در یک کارگاه تحقیق دانشجویی به شما یک موضوع تحقیق با روش مبتنی بر شواهد به عنوان تکلیف داده شده است: "تأثیر شلاتورتراپی برای سالمندان بالای ۶۵ سال دچار آترواسکلروز چیست؟"

سؤالاتی مشابه سؤال فوق نیاز به پاسخ‌هایی مبتنی بر شواهد دارند. پاسخ‌هایی که برای پیدا کردن آن‌ها نیاز به یک موتور جستجو است. در این مقاله، سایت اینترنتی PubMed به عنوان یک موتور جستجوی مناسب برای کنکاش در بین انبوهی از مطالب، مقالات، تجربیات شخصی و کتب پزشکی معرفی می‌گردد.

این سایت توسط کتابخانه ملی پزشکی آمریکا راه‌اندازی و پشتیبانی می‌شود و یکی از انواع موتورهای جستجویی است که می‌تواند در بین مقالات پزشکی جستجو کند.

برای شروع صفحه اصلی PubMed را باز کنید (www.pubmed.gov) و بعد از باز شدن صفحه در قسمت مربوط به جستجو، موضوع مورد را تایپ کنید. مثلاً «chelation atherosclerosis»: شما در این مورد ۸۱ مقاله پیدا خواهید کرد.

حتی بعد از این‌که برای PubMed در قسمت شرایط مقاله، شرط سنی بالای ۶۵ سال و نوع مقالات را مشخص کنید (مثلاً مطالعه کنترل‌شده تصادفی) برای شما ۷ مقاله لیست خواهد شد.

خب؛ طبیعی است. خواندن این هفت مقاله آن، هم موقعی که شما وسط دوره امتحاناتتان هستید و باید کارهای روتین بخش را هم انجام بدهید و در کنار آن، تکلیف جلسه بعدی کارگاه تحقیق را هم انجام دهید کار راحتی نیست.

در یک دنیای دوست‌داشتنی و ایده‌آل شما می‌توانستید از یک مسؤول کتابخانه تحصیل کرده و مهربان خواهش کنید به جای این هفت یا ده مقاله فقط یک یا دو مقاله برایتان انتخاب کند که کاملاً و به طور اختصاصی روی موضوع مورد بحث شما متمرکز باشد که البته در دنیای واقعی این امکان‌پذیر نیست اما در دنیای مجازی اینترنت فقط با دانستن چند نکته پیشرفته در مورد کار با موتور جستجوی PubMed می‌توانید جستجوی کامل‌تر و مؤثرتری انجام دهید که با استفاده از آن‌ها تحقیقتان به طور کامل انجام شود. با این روش مقالات کمتر، تخصصی‌تر و مرتبط‌تر با موضوع مورد بحثتان پیدا خواهید کرد.

چهار «میم» را بشناسید

با شناختن این چهار موضوع، قبل از وارد شدن به PubMed می‌توانید موضوع مورد بحثتان را برای خودتان به راحتی تفکیک کنید. موقع جستجو در PubMed این مسأله به شما کمک خواهد کرد:

۲. مداخله: روش‌های مداخله‌ای که برای درمان به کار می‌روند در این قسمت جای می‌گیرند. درمان، آزمایش و مواجهه‌ها نیز مداخله به حساب می‌آیند.

۳. مشابه: روش‌های مداخله به روش‌هایی که به طور جایگزین می‌توانند به جای روش اصلی استفاده شوند.

۴. ماحصل: نتیجه حاصل از انواع مداخلات، یا نتیجه‌ای که مورد انتظار شما است این قسمت را تشکیل می‌دهد.

اکثر سؤالات پزشکی را می‌توان به اجزایی تقسیم کرد که در دو یا بیشتر از دو مورد از چهار قسمت فوق قرار بگیرند.

مثلاً سؤالی را که به عنوان تکلیف به شما در کارگاه تحقیق داده شده بود، به این طریق می‌توان به «چهار میم» تفکیک کرد :

«مسئله» در این جا بیماری است که همان آترواسکلروز است. «مداخله» در این جا یک روش درمانی که منظور شلاتورتراپی است. هیچ روش «مشابه» وجود ندارد و در موضوع مورد بحث «ماحصل» هم مطرح نشده است .

از این چهار میم که حالا به خوبی کار با آن را یاد گرفته‌اید می‌توان به راحتی در «PubMed» استفاده کرد اما اول باید با یک مفهوم دیگر آشنا شد. واژه MeSH که با استفاده از آن می‌توانید جستجویتان را ساده‌تر و مستقیم‌تر کنید.

MeSH یک واژه‌نامه پزشکی

MeSH مخفف اصطلاحات پزشکی است. واژه‌هایی که به عنوان جایگزین برای بعضی اصطلاحات تخصصی پزشکی استفاده می‌شوند.

MeSH توسط اعضای حرفه‌ای و متخصص کتابخانه ملی پزشکی به وجود آمده است تا عنوان‌های مشابه را در مقالات و کتابخانه‌های پزشکی دسته‌بندی کند.

در سال ۲۰۰۵ واژه‌نامه مش، ۲۲۵۶۸ واژه را در برمی‌گرفت. این‌ها اصطلاحات بزرگ و کوچکی بودند که ممکن بود در یک مقاله به کار روند.

فکر می‌کنید چرا مسئله به وجود آوردن واژه‌نامه مش این‌قدر اهمیت دارد؟ چون عملاً کتابخانه ملی پزشکی با این کار، جستجوی مقالات را بسیار آسان کرده است.

واژه‌نامه مش توسط کتابخانه برای سازماندهی و دسته‌بندی هزاران مقاله مجلات مختلف پزشکی منتشر شده‌اند و در مدلاین (سیستم تحلیل و جستجوی مقالات پزشکی روی اینترنت) وجود دارند .

مدلاین پایگاه داده‌ها است مشتمل بر تمام مقالات بین‌المللی که در مورد علوم پزشکی و اطلاعات بیومدیکال منتشر شده‌اند. هر مقاله‌ای که در هر جمله‌ای روی مدلاین وجود داشته باشد حداقل ۱۰ تا ۲۰ واژه مش در آن به وجود آمده است که به طور مناسب و کافی می‌توانند مفهوم مقاله را در بر بگیرند و این مسئله باعث می‌شود حتی با جستجوی مقالات با کلمات کلیدی ساده هم در نتایج به‌دست‌آمده، مقالات نامرتبط وجود نداشته باشند.

علاوه بر این‌ها، هیچ فرقی نمی‌کند که نویسنده مقاله از چه واژه‌ای در عنوان مقاله‌اش استفاده کرده باشد، مثلاً نوشته باشد اسیداسکوربیک یا ویتامین C، هر کدام از این واژه‌ها در واژه‌نامه مش تحت عنوان اسیداسکوربیک طبقه‌بندی می‌شوند .

استفاده از واژه‌نامه مش

واژه‌نامه مش می‌تواند به شما کمک کند از PubMed به طور دقیق‌تری استفاده کنید، برای این کار کافی است، روش گام‌به‌گام زیر را دنبال کنید.

قدم اول: صفحه PubMed را باز کنید. قسمت کناری صفحه، زیر عنوان سرویس‌های PubMed دومین گزینه، پایگاه داده مش مشخص شده است. با انتخاب این آیتم، نوار جستجوی پایگاه داده مش برای شما فراهم می‌شود.

قدم دوم: برای استفاده از مسأله بالینی‌تان و همچنین تقسیم‌بندی «چهار میم» که برای مسأله‌تان انجام داده‌اید اولین واژه را وارد کنید. (در مورد مثال خودمان با واژه آترواسکلروز شروع کنید) اگر atherosclerosis را در قسمت جستجوی صفحه MeSH وارد و روی قسمت GO کلیک کنید، لیستی از تمام واژه‌هایی که نرم‌افزار مش برای واژه مورد نظرتان معادل کرده، مشخص خواهد شد.

در مثال فوق PubMed حدود ۲۰ واژه هم‌خانواده با آترواسکلروز را مشخص کرده است. تمام واژه‌های لیست مش را بخوانید و همان نوع آترواسکلروزی را که شما می‌خواهید درباره‌اش تحقیق کنید، انتخاب نمایید.

فرض کنید شما می‌خواهید درباره رویکردهای خاصی از آترواسکلروز تحقیق کنید، مثلاً رویکرد اپیدمیولوژیک این بیماری را مورد تحقیق قرار دهید. برای این کار، روی واژه آرتریواسکلروزیس کلیک کنید. این کار باعث می‌شود تا مش برای شما صفحه‌ای باز کنید که در آن لیستی از واژه‌های مرتبط با آرتریواسکلروزیس قرار دارد.

واژه اپیدمیولوژی هم در زیر واژه‌های «آرتریواسکلروزیس» قرار دارد و با انتخاب آن، می‌توانید جستجویی انجام دهید که روی اپیدمیولوژی آرتریواسکلروزیس متمرکز باشد .

در صورتی که مطمئن نیستید چه واژه یا زیرواژه‌ای از MeSH متناسب با موضوع مورد تحقیق شما است یا این‌که شما مایل هستید تمام مقالاتی را که با واژه‌های «چهار میم» شما مرتبط هستند به دست آورید، کافی است به صفحه قبل برگردید .

در کنار تمام واژه‌هایی که به عنوان نتیجه جستجو برای کلیدواژه‌های «چهار میم» لیست شده‌اند یک مربع کوچک قرار دارد که می‌توانید آن‌ها را انتخاب کنید. با این‌که PubMed برای جستجو، تمام واژه‌ها و زیرواژه‌های مش که برای آن کلمه مورد نظرتان قرار دارد در جستجو منظور می‌کند. ممکن است هنگام جستجو در واژه‌نامه MeSH متوجه شوید که نرم‌افزار، لغت‌هایی را که از نظر املائی با لغت اصلی شما تشابه دارند نیز لیست کرده است. مثلاً برای آترواسکلروز، اوتواسکلروز یا نفرواسکلروز را نیز مشخص کرده است .

این روشی است که PubMed در نظر گرفته است تا احتمال اشتباهات را به حداقل برساند. این کار به این منظور انجام می‌شود که اگر شما کلمه مورد نظرتان را اشتباه تایپ کرده‌اید یا اصلاً آن را اشتباه انتخاب کرده‌اید با دیدن کلمات مشابه متوجه شوید و یک شانس دیگر برای اصلاح اشتباهتان داشته باشید و گزینه درست را انتخاب کنید.

قدم سوم: تا این جای کار، شما یک واژه مش (arteriosclerosis) که متناسب با تقسیم‌بندی «چهار میم» شما است پیدا کرده‌اید. شما می‌توانید مشخص کنید که می‌خواهید این واژه در جستجوی شما مورد نظر قرار بگیرد .

برای این کار باید واژه مورد نظرتان را به قسمت جستجو بفرستید. روی قسمت «send to» کلیک کنید، از روی لیست ظاهر شده عنوان «Search Box With AND» را انتخاب کنید. این به نرم‌افزار PubMed می‌گوید که برای جستجوی مقالاتی با واژه مش آرتریواسکلروزیس از اپراتوری استفاده کند که «and» را هم در برمی‌گیرد .

با این کار شما برای PubMed مشخص می‌کنید که کلید واژه‌های شما بیش از یک مورد خواهد بود. وقتی که واژه مش را به قسمت جستجو می‌فرستید روی صفحه و در ابتدای جستجو این واژه درج خواهد شد. هرچه واژه مش بیشتری به قسمت جستجو بفرستید، جستجوی شما دقیق‌تر انجام خواهد شد و مقالات نامرتب بیشتری حذف خواهند شد .

حالا می‌توانید از واژه دیگری که از طبقه تقسیم‌بندی «چهار میم» به دست آورده‌اید استفاده نمایید و سعی کنید با استفاده از نرم‌افزار MeSH از پایگاه داده‌های MeSH واژه‌های مرتبط با شلاتور درمانی (chelation) را پیدا کنید و به روش قبل به قسمت جستجو بفرستید.

در واژه‌نامه MeSH ، ۳ واژه هم‌خانواده با chelation پیدا شد که واژه «chelation thrapy» واژه خوبی برای جستجو بود. آن را هم به آرتریواسکلروزیس اضافه کنید.

قدم چهارم: حالا که تمام واژه‌های تقسیم‌بندی «چهار میم» را استفاده کرده‌اید، می‌توانید از PubMed بخواهید که مقالات مورد نظر شما را بر اساس آن نکاتی که به قسمت جستجو فرستاده‌اید برایتان پیدا کند. برای این کار، دکمه search PubMed را در زیر قسمت جستجو فشار دهید. نتیجه مشخص خواهد شد.

حتی بدون ایجاد هیچ محدودیتی ۲۲ مقاله که هم با آرتریواسکلروزیس و هم با شلاتورتراپی مرتبط باشد لیست شده‌اند. حواستان هست که با استفاده از واژه‌نامه MeSH نتایج ما از ۸۱ مقاله به ۲۲ مقاله کاهش پیدا کرد؟ این لیست مقالات را می‌توان با محدود کردن PubMed به جستجوی مقالات در مورد افراد بالای ۶۵ سال و نوع مقاله که همان مطالعه کنترل‌شده تصادفی است، محدودتر هم کرد. مقالات نهایی، فقط ۳ عدد هستند.

جستجوی اولیه ما با کلمات اصلی و محدودیت‌های PubMed ۷ مقاله بود و با استفاده از واژه‌نامه MeSH و همان محدودیت‌ها این تعداد به ۳ مقاله کاهش یافت.

پس با استفاده از واژه‌نامه MeSH هم می‌توان مقالات تخصصی‌تری پیدا کرد و هم ساعات زیادی را صرفه‌جویی کرد. صرف کردن چند دقیقه زمان برای استفاده از MeSH هنگام جستجو در PubMed، ساعات زیادی را که باید صرف خواندن مقالات اضافی کرد برای ما ذخیره خواهد کرد.

نکات اضافی

دانستن این نکات اضافی به شما کمک خواهد کرد جستجوهای دقیق‌تری انجام دهید. شما می‌توانید طوری جستجویتان را دستکاری کنید که برای شما به دست آید را تهیه کند که اطلاعاتی در مورد درمان، تشخیص یا پیش‌آگهی بیماری‌ها داشته باشند:

درمان‌ها

همان‌طور که دیدید، استفاده از واژه «مطالعات کنترل‌شده تصادفی» مقالات ما را محدود به آن‌هایی می‌کند که در آن‌ها درمان‌هایی به روش کنترل‌شده تصادفی مورد مطالعه قرار گرفته‌اند.

تشخیص

افزودن واژه «Sensitivity [tw]» (که جزء واژه‌نامه MeSH نیست و گذاشتن [tw] به PubMed یادآوری می‌کند که این واژه کلمه‌ای است که در متن مقاله قرار دارد) به موضوع مورد جستجوی اولیه، مقالاتی را پیدا می‌کند که بیشتر روی تشخیص متمرکز هستند.

پیش‌آگهی

استفاده از محدودیت مطالعه کوهورت «Cohort Studies» در گزینه‌های محدودسازی PubMed کمک می‌کند تا مقالاتی جستجو شود که به پیش‌آگهی بیماری‌ها پرداخته‌اند. واژه‌های MeSH ممکن است با کلمات عادی که در واژه‌نامه MeSH وجود ندارند در متن مقاله ترکیب شده باشند.

با استفاده از علامت [tw] و قرار دادن آن در کنار واژه MeSH در قسمت جستجوی PubMed می‌توان مقالات محدودتری را پیدا کرد.

در مورد داروها هم به خاطر داشته باشید که اکثر آن‌ها با نام ژنریکشان در مقالات منظور شده‌اند.

تهیه کننده: کتابخانه دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی رشت